

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annettun lain ja maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annettua lakia ja maatalouden tukien toimeenpanosta annettua lakia. Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annettua lakia muutettaisiin ensinnäkin aktiiviviljelijän määritelmän osalta siten, että aktiiviviljelijätarkastelussa luovuttaisiin niin sanotun kieltolistan soveltamisesta. Näin ollen aktiiviviljelijätarkastelussa ei tarvitsisi jatkossa erikseen selvittää, ylittääkö tuenhakijan saamien suorien tukien määrä tietyn prosenttiosuuden hakijan kokonaistuloista esimerkiksi siinä tapauksessa, että tuenhakija hallinnoi ratsastuskenttää tai –maneesia. Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annettua lakia muutettaisiin lisäksi siten, että viherryttämistukeen liittyväksi ekologiseksi alaksi hyväksyttäisiin myös mesikasveille kylvettyjen kesantojen alat.

Maatalouden tukien toimeenpanosta annettua lakia muutettaisiin ensinnäkin siten, että pinta-alatukivalvonnoissa voitaisiin käyttää hyväksi uusia tekniikoita. Pinta-alatukivalvonnoissa voitaisiin siten jatkossa käyttää perinteisten valvontamenetelmien lisäksi tai sijaan uusia tekniikoita kuten satelliittikuvia, miehittämättömiä ilma-aluksia ja paikkatiedon sisältäviä valokuvia. Maatalouden tukien toimeenpanosta annettua lakia muutettaisiin lisäksi maatalouden neuvontajärjestelmään liittyvien neuvojen valintamenettelyn osalta. Ehdotuksen mukaan maatalojen neuvontaa antavat neuvojat valittaisiin jatkossa kaikille avoimella ja puolueettomalla valintamenettelyllä ja valintamenettelyyn ei enää sovellettaisi julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä.

Kaikki ehdotetut muutokset perustuvat Euroopan unionin lainsäädännön voimaan tulleisiin muutoksiin.

Lait on tarkoitettu tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

PERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Euroopan unionin lainsäädäntö

Euroopan unionin yhteinen maatalouspolitiikka rakennettiin toisen maailmansodan jälkeisenä aikana eli se on jo yli 50 vuotta vanha järjestelmä. Yhteisen maatalouspolitiikan alkuperäisiä tavoitteita olivat maatalouden tuottavuuden parantaminen, maatalousyrittäjien kohtuullisen elintason varmistaminen, elintarvikemarkkinoiden tasapainottaminen, ruoan saatavuuden turvaaminen ja kohtuullisten kuluttajahintojen varmistaminen. Näitä tavoitteita on myöhemmin täydennetty uusilla tavoitteilla, jotka liittyvät erityisesti ympäristöön. Viimeisin Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan uudistaminen saatiin päätökseen vuonna 2013, joskin yksityiskohtien osalta työ jatkui vielä vuonna 2014. Mainitussa uudistuksessa yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteiksi määriteltiin muun muassa elinvoimaisen elintarviketuotannon ylläpitäminen, luonnonvarojen kestävä käyttö ja tasapainoinen alueellinen kehitys. Vuoden 2013 yhteisen maatalouspolitiikan uudistamista koskevaan lainsäädäntökokonaisuuteen kuuluu kaikkiaan seitsemän Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta yhteisen maatalouspolitiikan eri osa-alueilta eli suorista tuista, yhteisistä maataloustuotteiden markkinajärjestelyistä, maaseudun kehittämisestä, horisontaalisista asioista, maatalouden yhteiseen markkinajärjestelyyn liittyvien tiettyjen tukien ja vientitukien vahvistamista sekä lukuisa määrä komission delegoituja asetuksia ja komission täytäntöönpanoasetuksia. Nämä mainitut asetukset tulivat sovellettaviksi vuoden 2015 alusta lukien, jolloin myös muun muassa uudet suorien tukien tukijärjestelmät sekä maatalojen neuvontajärjestelmä otettiin jäsenvaltioissa käyttöön.

Euroopan unionin kokonaan rahoittamien suorien tukien ja Euroopan unionin osarahoittamien ohjelmaperusteisten viljelijäkorvausten eli niin sanottujen viljelijätukien osalta merkitystä on erityisesti kolmella Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella, eli yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 352/78, (EY) N:o 165/94, (EY) N:o 2799/98, (EY) N:o 814/2000, (EY) N:o 1290/2005 ja (EY) N:o 458/2008 kumoamisesta annettulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1306/2013, jäljempänä *horisontaaliasetus*, yhteisen maatalouspolitiikan tukijärjestelmissä viljelijöille myönnettäviä suorita tukia koskevista säännöistä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 637/2008 ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 kumoamisesta annettulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1307/2013, jäljempänä *tukiasetus*, ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 kumoamisesta annettulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1305/2013, jäljempänä *maaseutuasetus*.

Horisontaaliasetukseen sisältyy säännökset muun muassa maatalousrahastoja — Euroopan maatalouden tukirahasto (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto (maaseuturahasto) — koskevista yleisistä säännöksistä, kuten säännökset rahastojen menoista, maksajavirastosta ja todentamisviranomaisesta, maatalojen neuvontajärjestelmästä, rahastojen varainhoidosta sekä valvontajärjestelmistä ja seuraamuksista.

Horisontaaliasetukseen sisältyy lukuisia valtuussäännöksiä komission oikeudesta antaa horisontaaliasetusta tarkempia säännöksiä joko komission delegoidulla asetuksella tai komission täytäntöönpanoasetuksella. Komissio on antanut horisontaaliasetuksen nojalla muun muassa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 soveltamissäännöistä yhdenmetyt hallinto- ja valvontajärjestelmän, maaseudun kehittämistoimenpiteiden ja täydentävien ehtojen osalta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 809/2014, jäljempänä *valvonta-asetus*. Valvonta-asetukseen sisältyy tarkemmat säännökset muun muassa yh-

dennetyistä hallinto- ja valvontajärjestelmästä, hallinnollisesta ja paikan päällä tehtävästä valvonnasta, valvontamääristä ja valvontakohteiden valinnasta sekä valvonnan sisällöstä.

Tukiasetukseen sisältyy puolestaan yhteiset säännökset suorien tukien tukijärjestelmissä myönnettävistä tuista ja tukien myöntämisen edellytyksistä kuten säännökset tuen myöntämisestä aktiiviviljelijälle ja aktiiviviljelijän määritelmä. Tukiasetus sisältää lisäksi säännökset eri tukimuodoista, joita suorien tukien tukijärjestelmässä voidaan myöntää. Suorina tukina voidaan myöntää muun muassa perustukea, viherryttämistukea, nuoren viljelijän tukea sekä tuotantosidonnaista tukea tietyille aloille ja tuotannoille.

Maaseutuasetukseen sisältyy viljelijätukien osalta säännökset niistä tukimuodoista, joista maaseutuasetuksen mukaan voidaan myöntää, eli esimerkiksi luonnonhaittakorvaus, ympäristökorvaus, eläinten hyvinvointikorvaus ja korvaus luonnonmukaiselle tuotannolle. Maaseutuasetukseen sisältyy myös säännöksiä maatilojen neuvontajärjestelmästä. Maaseutuasetuksen nojalla jäsenvaltioissa käyttöön otettavat tukijärjestelmät on tullut sisällyttää jäsenvaltioiden maaseudun kehittämisohjelmiin ja Manner-Suomessa käyttöön otetut tukijärjestelmät on sisällytetty Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan 2014—2020, jäljempänä *maaseudun kehittämisohjelma*.

Kuluvaan ohjelmakauteen liittyen komissio antoi 14 päivänä syyskuuta 2016 monivuotisen rahoituskehityksen 2014—2020 väliarvion. Tämä väliarvio koostui komission tiedonannosta sekä varainhoitoasetuksen ja sektorikohtaisen lainsäädännön, mukaan lukien Euroopan unionin yhteiseen maatalouspolitiikkaan liittyvän lainsäädännön, muutosesityksistä. Komission ehdotus tuki kahta väliarvioinnin keskeistä tavoitetta eli yksinkertaistamista ja joustavuutta. Komission ehdotuksessa sisällytettiin yhteen säädökseen yleisten varainhoitosääntöjen tarkistus sekä muutoksia alakohtaisiin varainhoitosääntöihin, mukaan lukien yhteisen maatalouspolitiikan asetukset kuten tukiasetus. Yhdistämällä alakohtaiset muutokset samaan säädösehdotukseen, komissio pyrki takaamaan johdonmukaisen ja nopean neuvotteluprosessin. Komission esityksen tavoitteena oli menettelyjen yksinkertaistaminen, rahoitusinstrumenttien tehokkaampi käyttö, joustavampi budjettihallinto ja fokuksen kiinnittäminen tuloksiin ja raportointiin virtaviivaistamiseen. Komissio ei halunnut kuitenkaan tuossa yhteydessä avata laajempaa maatalouspolitiikan reformikeskustelua, vaikka komissio ehdottikin muutoksia yhteisen maatalouspolitiikan perusasetuksiin eli Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksiin. Komission antaman ehdotuksen sisältö muokkautui merkittävästi tavallisessa lainsäätämisyksityksessä Euroopan parlamentin ja neuvoston toimesta.

Euroopan unionin yhteiseen maatalouspolitiikkaan liittyvät asetukset irrotettiin valmistelun aikana omaksi kokonaisuudekseen. Vuoden 2018 alusta lukien on tullut pääosin sovellettavaksi 30 päivänä joulukuuta 2017 voimaan tullut Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun asetuksen (EU) N:o 1305/2013, yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta annetun asetuksen (EU) N:o 1306/2013, yhteisen maatalouspolitiikan tukijärjestelmissä viljelijöille myönnettäviä suoria tukia koskevista säännöistä annetun asetuksen (EU) N:o 1307/2013, ja maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (EU) N:o 1308/2013 ja elintarvikeketjuun, eläinten terveyteen ja eläinten hyvinvointiin, kasvien terveyteen ja kasvien lisäysaineistoon liittyvien menojen hallinnointia koskevista säännöksistä annetun asetuksen (EU) N:o 652/2014 muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/2393, jäljempänä *koontiasetus*.

Koontiasetuksella muutettiin eräiltä osin useita Euroopan unionin yhteiseen maatalouspolitiikkaan liittyviä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksia kuten tukiasetusta ja maaseutuasetusta. Tukiasetusta muutettiin muun muassa aktiiviviljelijää ja viherryttämistukeen liitty-

vää ekologista alaa koskevien säännösten osalta. Maaseutuasetusta muutettiin puolestaan muun muassa maatalojen neuvontajärjestelmään liittyvien neuvojen valintaa koskevien säännösten osalta.

Tukiasetuksessa säädetään edellä sanotun mukaisesti paitsi suorien tukien tukijärjestelmään kuuluvista tukimuodoista niin myös tuen myöntämisen edellytyksistä. Tukiasetuksen 9 artiklassa (Aktiiviviljelijät) säädetään aktiiviviljelijästä eli toisin sanoen siitä, mille tahoille suoria tukia voidaan myöntää. Tukiasetuksen 9 artiklan 2 kohdassa määritellään sellaiset luonnolliset tai oikeushenkilöt taikka luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden ryhmät, joille suoria tukia ei saa myöntää. Tällaisia ovat sellaiset, joiden maatalousmaa koostuu pääosin aloista, jotka pidetään laitumeksi tai viljelyyn soveltuvassa kunnossa luontaisella tavalla sekä lentoasemia, rautatieyhtiöitä, vesiyhtiöitä, kiinteistöyhtiöitä, pysyviä urheilukenttiä tai vapaa-ajan alueita hallinnoivia tahoja (niin sanottu kieltolista). Edelleen tukiasetuksen 9 artiklan 2 kohdan mukaan aktiiviviljelijänä on kuitenkin pidettävä edellä mainittuja tahoja, jos esimerkiksi niiden maataloustoiminta ei ole merkityksetöntä tai niiden pääliiketoimintaan taikka -toimialaan kuuluu maataloustoiminnan harjoittaminen. Tukiasetuksen 9 artiklan 2 kohdan mukaan aktiiviviljelijänä on pidettävä myös sellaista toimijaa, jonka suorien tukien vuotuinen määrä on vähintään viisi prosenttia muusta kuin maataloustoiminnasta saadusta kokonaistulosta viimeisimpänä vahvistettuna verovuonna. Tukiasetuksen 9 artiklan 4 kohdan mukaan artiklan 2 kohdan (eli niin sanottua kieltolistaa) aktiiviviljelijän säännöksiä ei sovelleta viljelijöihin, jotka ovat saaneet aiempana tukivuotena suoria tukia määrän, joka ei ylitä jäsenvaltion vahvistamaa tiettyä, korkeintaan 5 000 euron, määrää. Korkeintaan tämän jäsenvaltion vahvistaman määrän suoraa tukea aiempana vuonna saaneita hakijoita pidetään siten kaikissa tapauksissa aktiiviviljelijänä ja heidän osaltaan erillistä aktiiviviljelijän tarkastelua ei tarvitse tehdä.

Koontiasetuksella tukiasetuksen 9 artiklaan lisättiin uusi 8 kohta, jonka mukaan: ”Jäsenvaltiot voivat päättää lopettaa 2 kohdan [eli edellä mainitun kieltolistan] soveltamisen vuodesta 2018 tai mistä tahansa sitä seuraavasta vuodesta alkaen. Niiden on ilmoitettava komissiolle tällaisesta päätöksestä, jos sitä sovelletaan vuodesta 2018 alkaen, viimeistään 31 päivänä maaliskuuta 2018, tai jos sitä sovelletaan jostakin sitä seuraavasta vuodesta alkaen, viimeistään sen soveltamista edeltävän vuoden 1 päivänä elokuuta.”

Suorien tukien tukijärjestelmään kuuluu yhtenä tukimuotona viherryttämistuki (tuki ilmaston ja ympäristön kannalta suotuisiin maatalouskäytäntöihin), joka otettiin käyttöön uutena tukimuotona kuluvalle ohjelmakaudella. Viherryttämistuen avulla toteutetaan perustason ympäristötoimenpiteitä, mistä johtuen 30 prosenttia suorista tuista on sidottu viherryttämistukeen. Viljelijöiden on noudatettava tukikelpoisilla hehtaareillaan kolmea viherryttämistoimenpidettä eli viljelyn monipuolistamista, pysyvän nurmen säilyttämistä sekä ekologista alaa. Tukiasetuksen 46 artiklan (Ekologinen ala) 2 kohdassa säädetään niistä aloista, joita jäsenvaltio voi päättää pitää viherryttämistukeen liittyvänä ekologisena alana. Koontiasetuksella tukiasetuksen 46 artiklan 2 kohtaan lisättiin kolme uutta kohtaa ekologisten alan tyyppien luetteloon sellaisiksi aloiksi, joita jäsenvaltio voi päättää pitää ekologisena alana, eli alat, joilla kasvaa elefanttiheinää; alat, joilla kasvaa leveäkompassikukkaa sekä mesikasveille kylvetyt kesantoalat. Mainittua lisäystä mahdollisten ekologisten alojen luetteloon perustellaan koontiasetuksen johdanto-osassa seuraavasti: ”Koska tietyt pysyvät viljelykasvit voivat tarjota biologisen monimuotoisuuden kannalta mahdollisesti välillisiä ympäristöhyötyjä, [...] ekologisten alan tyyppien luetteloon olisi sisällytettävä elefanttiheinä ja leveäkompassikukka. Koska kasvillisuustyyppillä voi olla myönteinen vaikutus siihen, kuinka kesantomaa edistää biologista monimuotoisuutta, mesikasveille kylvetyt kesannot olisi tunnustettava erilliseksi ekologisten alan tyyppiksi.”

Horisontaaliasetuksen 12 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on perustettava järjestelmä, jossa tuensaaajille annetaan maankäyttöä ja tilanhoitoa koskevaa neuvontaa eli niin sanottu maatilojen neuvontajärjestelmä. Mainitussa artiklassa säädetään myös siitä, mitä seikkoja tai asiakokonaisuuksia maatilojen neuvontajärjestelmän tulee kattaa. Maatilojen neuvontajärjestelmän tavoitteista, sisällöstä ja neuvojen valinnasta säädetään tarkemmin maaseutuasetuksen 15 artiklassa. Maatilojen neuvontaa annetaan muun muassa täydentävistä ehdoista, viherryttämistuen vaatimuksista, ilmastonmuutoksen hillitsemisestä ja muutokseen sopeutumisesta, luonnon monimuotoisuudesta, vesien ja maaperän suojelusta, innovaatioista, ympäristökorvauksista, maatalousmaan säilyttämisestä, luonnonmukaisesta tuotannosta, kasvinsuojelusta ja integroidusta torjunnasta, tuotantoeläinten hyvinvoinnista ja terveydestä, ympäristötehokkuuteen liittyvistä seikoista sekä maatilojen nykyaikaistamisesta ja kilpailukyvyyn parantamisesta.

Koontiasetuksella on muutettu maaseutuasetuksen 15 artiklan (Neuvonta-, tilanhoito- ja lomituspalvelut) 3 kohtaa, joka koskee neuvojen valintamenettelyä, siten, että neuvontapalveluita tarjoavat on valittava sekä julkisille että yksityisille elimille avoimella valintamenettelyllä. Aiemmin voimassa olleen säännöksen mukaan neuvojat oli valittava tarjouspyynnöillä ja valintamenettelyyn piti soveltaa julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä. Maaseutuasetuksen 15 artiklan 3 kohdassa jo aiemmin säädettyjä muita valintamenettelyä koskevia säännöksiä ei ole muutettu koontiasetuksella, vaan valintamenettelyn on edelleenkin esimerkiksi oltava puolueeton ja valintamenettelyn ulkopuolelle on jätettävä hakijat, joihin liittyy eturistiriitoja.

Edellä mainitut muutokset Euroopan unionin lainsäädännössä liittyvät siis komission monivuotisen rahoituskehysten 2014—2020 väliarvioon ja siihen liittyviin Euroopan unionin lainsäädännön muutoksiin. Komissio on antanut 22 päivänä toukokuuta 2018 väliarvioon liittyvästä komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2018/746 edellä mainitun valvontaasetuksen (EU) N:o 809/2018 muuttamisesta. Mainitulla täytäntöönpanoasetuksella (EU) 2018/746 valvonta-asetukseen on lisätty uusi 40 a artikla (Monitorointitarkastukset), jolla mahdollistetaan käytettävissä olevien perinteisten valvontatapojen sijaan ja täydennyksenä vaihtoehtoisten valvontatapojen eli uusien tekniikoiden ottaminen käyttöön pinta-alatukivalvonnassa ja täydentävien ehtojen valvonnassa. Uusilla tekniikoilla tarkoitetaan esimerkiksi satelliittikuvien, miehittämättömien ilma-alusten ja paikkatiedon sisältävien valokuvien käyttöä valvonnassa. Menettelyn ottaminen käyttöön on jäsenvaltioille vapaaehtoista.

Komissio perustelee uusien tekniikoiden käyttöönottomahdollisuutta asetuksen (EU) 2018/746 johdanto-osassa muun muassa seuraavasti: ”... Maatalousmaalla toteutettavista toimista saadaan merkityksellisiä tietoja uusilla tekniikoilla, joita ovat esimerkiksi miehittämättömät ilma-alusjärjestelmät, paikkamerkityt valokuvat, GNSS-vastaanottimet yhdistettyinä EGNOS- ja Galileo-satelliittinavigointiohjelmiin sekä Copernicus Sentinel -satelliiteista ja muista satelliiteista saatavat tiedot. Jotta voidaan vähentää toimivaltaisille viranomaisille ja tuensaaajille tarkastuksista ja erityisesti fyysisistä tarkastuksista kentällä aiheutuvaa taakkaa ja edistää uusien tekniikoiden käyttöönottoa yhdenmetyssä hallinto- ja valvontajärjestelmässä, on aiheellista sallia asianmukaisten todisteiden kerääminen näillä tekniikoilla ja minkä tahansa muun asianmukaisen asiakirjatodisteiden käyttäminen sen osoittamiseen, että asianomaisen tukijärjestelmän tai tukitoimenpiteen tukikelpoisuusperusteita, sitoumuksia tai muita velvoitteita on noudatettu, sekä täydentäviin ehtoihin liittyvien vaatimusten ja standardien noudattamisen osoittamiseen. Fyysiset tarkastukset kentällä ovat edelleen tarpeen, jos nämä todisteet eivät johda lopullisen päätelmän mahdollistaviin tuloksiin.”

Jos valvonta-asetuksen 40 a artiklassa tarkoitettu valvontamenetelmä otetaan jäsenvaltiossa käyttöön, tämä vähentää paikan päällä tehtävien valvontojen määrää, koska uusilla tekniikoilla saadusta aineistosta tehtävät analyysit riittävät pääsääntöisesti todentamaan sen, että tuensaimisen edellytykset täyttyvät. Jos pinta-alan tukikelpoisuudesta ei kuitenkaan saada uusien tek-

niikoiden avulla (monitorointitarkastuksella) eikä muillakaan todisteilla riittävää varmuutta, olisi suoritettava paikan päällä tehtävä valvonta. Uusilla tekniikoilla (monitoroinnilla) ei voi luonnollisesti tarkastaa kaikkien pinta-alatukien saamisen edellytyksenä olevien tukiehtojen — kuten esimerkiksi viherryttämistukeen liittyvän ekologisen alan kesantojen ja typensitojakasvialojen kasvinsuojeluaineiden käyttökielto — täyttymistä, vaan tällaisen tukiehdon täyttymisen valvonta edellyttää paikan päällä tehtävän valvonnan suorittamista.

1.2 Kansallinen lainsäädäntö

Siltä osin kuin muun muassa edellä osiossa 1.1 mainittujen asetusten täytäntöönpano edellyttää kansallista sääntelyä viljelijätukien osalta, mainitut asetukset on pantu Suomessa täytäntöön Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetulla lailla (193/2013), jäljempänä *suorien tukien laki*, eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetulla lailla (1360/2014), jäljempänä *ohjelmaperusteisten viljelijäkorvausten laki*, sekä maatalouden tukien toimeenpanosta annetulla lailla (192/2013), jäljempänä *toimeenpanolaki*.

Suorien tukien lailla on pantu täytäntöön tukiasetus siltä osin, kuin tukiasetuksen täytäntöönpano edellyttää kansallista sääntelyä. Suorien tukien lakiin sisältyy säännökset muun muassa suorien tukien lain nojalla myönnettävistä tuista eli perustuesta, viherryttämistuesta, nuoren viljelijän tuesta ja tuotantosidonnaisista tuista. Suorien tukien lain nojalla voidaan myöntää tuotantosidonnaisena tukena lypsylehmäpalkkiota, nautapalkkiota, peltokasvipalkkiota sekä lammass- ja vuohipalkkiota. Lain nojalla myönnettävistä tuista sekä näiden myöntämisen tarkemmista edellytyksistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksilla. Suorien tukien lakiin sisältyy myös lukuisa määrä määritelmiä mukaan lukien aktiiviviljelijän määritelmä, johon suorien tukien lain mukaiseen määritelmään muussa maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan substanssilainsäädännössä tarvittaessa viitataan.

Voimassa olevan suorien tukien lain 2 §:n 12 kohdan mukaan aktiiviviljelijällä tarkoitetaan tukiasetuksen 9 artiklan 2—5 kohdassa tarkoitettua viljelijää eli aktiiviviljelijätarkastelussa otetaan huomioon tukiasetuksen ns. kieltolista. Voimassa olevan suorien tukien lain 3 §:n 2 momentin mukaan viljelijää pidetään tukiasetuksen 9 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuna aktiiviviljelijänä, jos hän on saanut edellisenä tukivuonna suorita tukia enintään 5 000 euroa. Säännös tarkoittaa käytännössä sitä, että tällaisia tuenhakijoita pidetään kaikissa tapauksissa aktiiviviljelijänä ja heidän osalta ei tarvitse tehdä erillistä aktiiviviljelijän tarkastelua. Edelleen voimassa olevan suorien tukien lain 3 §:n 2 momentin mukaan aktiiviviljelijänä pidetään sellaista toimijaa, jonka suorien tukien määrä on vähintään viisi prosenttia muusta kuin maataloustoiminnasta saadusta kokonaistulosta viimeisimpänä vahvistettuna verovuonna, vaikka tämä harjoittaisi tukiasetuksen 9 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua, niin sanottua kieltolistalla olevaa toimintaa.

Suorien tukien lain 23 §:ssä säädetään viherryttämistuesta ja sen saamisen ehdoista. Lain 23 §:n 2 momentissa säädetään viherryttämistukeen liittyvästä ekologisesta alasta. Ekologisen alan osalta pääsääntönä on, että tiloilla, joilla on yli 15 peltohehtaaria, on oltava viisi prosenttia ekologista alaa. Nurmi-, palkokasvi- ja/tai kesantovaltaiset tilat sekä metsäisillä alueilla sijaitsevat tilat on vapautettu tietyin edellytyksin ekologisen alan vaatimuksesta. Suomessa ekologisia aloja ovat voimassa olevan lain mukaan kesantoalat, typensitojakasvien ja lyhytkiertoisien energiapuun alat sekä horisontaalasetuksen liitteen II toimenpidevaatimuksen 7 mukaisesti säilytettävät täydentävien ehtojen maisemapiirteiden alat. Suomessa on lisäksi otettu käyttöön aluetasolla sovellettuna tukiasetuksen 46 artiklan 7 kohdassa tarkoitettu poikkeus ekologisen alan vaatimuksesta eli niin sanottu metsäisyyspoikkeus. Mainitun tukiasetuksen kohdan mukaan jäsenvaltiot, joiden pinta-alasta yli 50 prosenttia on metsää, voivat ottaa poikkeuksen ekologisen alan vaatimuksesta käyttöön alueella edellyttäen, että alueen maapinta-alasta yli

50 prosenttia on metsää ja metsämaan ja maatalousmaan välinen suhde on suurempi kuin kolmen suhde yhteen. Koska Suomessa metsäisyyspoikkeuksen kriteerejä tarkastellaan maakuntatasolla, metsäisyyspoikkeuksen kriteerit täyttyvät muissa kuin Uudenmaan ja Varsinais-Suomen maakunnissa sekä Ahvenanmaan maakunnassa. Viherryttämistuesta säädetään kansallista ja Euroopan unionin lainsäädäntöä tarkemmin tällä hetkellä perustuesta, viherryttämistuesta ja nuoren viljelijän tuesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (234/2015).

Ohjelmaperusteisten viljelijäkorvausten laissa säädetään niistä korvauksista, jotka on sisällytetty maaseudun kehittämissuunnitelmaan ja joista säädetään maaseutuasetuksessa. Ohjelmaperusteisten viljelijätukien lain nojalla voidaan myöntää luonnonhaittakorvausta, ympäristökorvausta, eläinten hyvinvointikorvausta, luonnonmukaisen tuotannon korvausta, ei-tuotannollisten investointien korvausta sekä ja korvausta maatilojen neuvontaan. Ohjelmaperusteisten viljelijäkorvausten lain nojalla myönnettävien korvausten yksityiskohdista, kuten korvaukseen oikeuttavien toimenpiteiden sisällöstä ja muista korvausten tarkemmista ehdoista sekä korvausten määrästä, säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksilla.

Ohjelmaperusteisten viljelijäkorvausten lain 10 §:n (Korvaus maatilojen neuvontaan) mukaan korvausta maatilojen neuvontaan voidaan myöntää maaseutuasetuksen 15 artiklassa ja horisontaalasetuksen 12 artiklassa tarkoitetusta maatilojen neuvonnasta. Edelleen mainitun pykälän mukaan neuvontaa voidaan antaa täydentävistä ehdoista, viherryttämistuen vaatimuksista, ilmastonmuutoksen hillitsemisestä ja muutokseen sopeutumisesta, luonnon monimuotoisuudesta, vesien ja maaperän suojelusta, innovaatioista, ympäristökorvauksesta, maatalousmaan säilyttämisestä, luonnonmukaisesta tuotannosta, kasvinsuojelusta ja integroidusta torjunnasta, tuotantoeläinten hyvinvoinnista ja terveydestä, maatilan nykyaikaistamisesta ja kilpailukykyyn parantamisesta sekä energian käytön tehostamisesta, uusiutuvasta energiasta ja muista ympäristötehokkuuteen liittyvistä seikoista. Muista korvausmuodoista poiketen korvausta ei makseta viljelijälle, vaan korvaus maksetaan toimeenpanolain 45 §:n mukaisesti hyväksytylle neuvojalle tai, jos tämä on toisen palveluksessa, hänen työnantajalleen. Maatilojen neuvontaan antavaksi hyväksytyt neuvot ja heidän osaamisalueensa ovat Maaseutuviraston neuvojarekisterissä. Viljelijä valitsee sekä neuvojan että neuvonnan aihealueen omien tarpeidensa mukaan ja tilalla voi olla useampia neuvontatapahtumia. Neuvonnan avulla voidaan parantaa viljelijän osaamista edellä mainituista seikoista ja uuden tiedon välittäminen tilan olosuhteisiin sovitettuna edesauttaa tilan kehittämistä ja riskien hallintaa.

Toimeenpanolakia sovelletaan muun muassa suorien tukien lain ja ohjelmaperusteisten viljelijäkorvausten lain nojalla myönnettävien tukien ja korvausten toimeenpanoon. Toimeenpanolaisissa säädetään keskitetysti eri viranomaisten tehtävistä ja toimivallasta, tuen hakumenettelystä, tukihakemuksen käsittelystä viranomaisessa ja päätöksenteosta, valvonnasta sekä tuen palauttamisesta ja takaisinperinnästä. Toimeenpanolakiin sisältyy myös säännökset maatilojen neuvontajärjestelmän toimeenpanosta kuten neuvojien valinnasta ja hyväksymisestä ja neuvojien kelpoisuusvaatimuksista sekä neuvontarekisteristä. Toimeenpanolaisissa säädetään lisäksi päätöksen maksullisuudesta, viranomaisen oikeudesta tietojensaantiin sekä muutoksenhausta.

Maatilojen neuvontajärjestelmän toimeenpanosta säädetään toimeenpanolain 9 luvussa. Toimeenpanolain 44 §:n (Maatilojen neuvontajärjestelmä) mukaan maaseutuasetuksen 15 artiklassa ja horisontaalasetuksen 12 artiklassa tarkoitettua neuvontapalvelua antavat Maaseutuviraston (vuoden 2019 alusta lukien Ruokaviraston) valitsevat neuvot. Toimeenpanolain 45 §:n (Neuvojien valitseminen ja hyväksyminen) 1 momentin mukaan neuvot valitaan noudattaen, mitä julkisista hankinnoista annetussa laissa (348/2007) säädetään. Tältä osin ehdotus perustuu aiemmin voimassa olleeseen maaseutuasetuksen 15 artiklan 3 kohtaan, jonka mukaan neuvot oli valittava tarjouspyynnöillä ja valintamenettelyyn oli sovellettava julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä. Edelleen 45 §:n 1 momentin mukaan neuvot valitaan ja hyväk-

sytään määräajaksi, joka päättyy Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014—2020 voimassaolon päättyessä, miltä osin säännös perustuu maaseudun kehittämisohjelmaan. Valitsemisen ja hyväksymisen edellytyksenä on, että neuvojalla on neuvontatehtävän laatuun ja laajuuteen nähden riittävä asiantuntemus. Sama vaatimus sisältyy myös maaseutuasetuksen 15 artiklaan. Toimeenpanolain 9 lukuun sisältyy maatalojen neuvontajärjestelmän toimeenpanoon liittyen myös säännökset neuvojien kelpoisuusehdoista, hyväksynnän peruuttamisesta, neuvontatehtävän hoitamisesta, neuvontarekisteristä sekä neuvontarekisterin tietojen luovuttamisesta ja säilytsajasta.

2 Ehdotetut muutokset

2.1 Laki Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle

2 §. Määritelmät. Pykälän 12 kohtaa eli aktiiviviljelijän määritelmää ehdotetaan muutettavaksi siten, että aktiiviviljelijällä tarkoitettaisiin tukiasetuksen 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua viljelijää. Tukiasetuksen 9 artiklan 1 kohdan mukaan suoria tukia ei myönnetä sellaiselle luonnolliselle tai oikeushenkilölle taikka luonnollisten tai oikeushenkilöiden ryhmälle, jonka maatalousmaa koostuu pääosin aloista, jotka pidetään laitumeksi tai viljelyyn soveltuvassa kunnossa luontaisesti ja joka ei harjoita kyseisillä aloilla jäsenvaltion 4 artiklan 2 alakohdan b alakohdan mukaisesti määrittelemiä vähimmäistoimia. Edellä sanotun mukaisesti tukiasetusta on muutettu siten, että jäsenvaltio voi päättää olla soveltamatta tukiasetuksen 9 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua kieltolistaa vuodesta 2018 tai minä tahansa sen jälkeen alkavasta vuodesta lukien. Suomessa ei ole 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua alaa, joten käytännössä kaikki tukiedellytykset täyttävät suoria tukia ja ohjelmaperusteisia viljelijäkorvauksia hakevat viljelijät katsottaisiin aktiiviviljelijöiksi tukivuodesta 2019 alkaen. Suomi on ilmoittanut Euroopan komissiolle 27 päivänä maaliskuuta 2018, että Suomessa ei sovelleta tukiasetuksen 9 artiklan 2 kohtaa eli edellä mainittua niin sanottua kieltolistaa tukivuodesta 2019 alkaen.

3 §. Tukimuodot. Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi, koska mainitun momentin säännös liittyy tukiasetuksen 9 artiklan 2 kohdan aktiiviviljelijän määritelmän niin sanottuun kieltolistaan. Koska tukiasetuksen 9 artiklan 2 kohdan soveltamisesta ehdotetaan edellä sanotun mukaisesti luovuttavaksi ja aktiiviviljelijän määritelmää suorien tukien lain 2 §:n 12 kohdassa muutettavaksi vastaavasti, sääntely siitä, milloin viljelijää on aina pidettävä aktiiviviljelijänä, on jatkossa tarpeetonta eikä aktiiviviljelijän tarkastelua siten tarvitse erikseen tehdä.

23 §. Viherryttämistuki. Lain 23 §:ssä säädetään viherryttämistuen myöntämisen edellytyksistä ja pykälän 2 momentissa viherryttämistukeen liittyvistä ekologisista aloista. Voimassa olevan 2 momentin mukaan ekologisista aloja ovat kesantoalat, typensitojakasvien ja lyhytkiertoisien energiapuun alat sekä täydentävien ehtojen maisemapiirteiden alat. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tukiasetuksen 46 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna ekologisenä alana pidettäisiin myös mainitun artiklan 2 kohdan m alakohdassa tarkoitettuja mesikasveille kylvettyjä kesantoaloja eli mesikasvikesantoja. Mesikasvit ovat runsaasti siitepölyä ja mettä sisältäviä kasveja, joista Suomessa ekologiseen alaan voitaisiin hyväksyä esimerkiksi apilat, mesikät ja aitohunajakukka. Mesikasvikesantojen hyväksyminen ekologiseen alaan voisi muun muassa lisätä mehiläisten ja hyönteisten elinmahdollisuuksia.

Pykälän 3 momenttia täydennettäisiin siten, että valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä myös mesikasvikesannoista. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin esimerkiksi antaa säännöksiä siitä, mitä kasvilajeja tai eri kasvilajien seoksia voitaisiin hyväksyä mesikasvikesannon kasvilajeiksi. Asetuksenantovaltuuden laajuutta rajoittaa kuitenkin Euroopan unionin lainsäädännön säännökset eli tukiasetuksen säännösten lisäksi komission anta-

maan ehdotukseen delegoiduksi asetukseksi (EU) N:o 639/2014 muuttamisesta eräiden Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1307/2013 vahvistettujen viherryttämiskäytäntöjä koskevien säännösten osalta sisältyvät säännökset. Asetusehdotuksen tarkasteluaika Euroopan parlamentissa päättyy 9 päivänä marraskuuta 2018, minkä jälkeen delegoidun asetuksen on tarkoitus tulla voimaan. Edellä mainitun asetusehdotuksen mukaan mesikasvikesantoa koskisi osittain samat ehdot kuin muutakin ekologisen alan kesantoa, kuten esimerkiksi kesantoaajanjakson määrittäminen, maataloustuotantokiello sekä kasvinsuojeluaineiden käyttökielto. Lisäksi asetusehdotuksen mukaan mesikasvikesannon aloihin ei saa kuulua aloja, joilla kasvaa tavanomaisesti sadonkorjuuta varten kylvettäviä viljelykasveja. Mesikasvikesantojen aloilla voi kasvaa ruohovartisia lajeja, mutta mesikasvien on oltava enemmistönä. Myös mehiläispesien laittaminen mesikasvikesannon alalle on sallittua. Viherryttämistuesta ja siihen liittyvästä ekologisesta alasta säädetään jo tälläkin hetkellä tarkemmin perustuesta, viherryttämistuesta ja nuoren viljelijän tuesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (234/2015).

2.2 Laki maatalouden tukien toimeenpanosta

23 a §. *Uusien tekniikoiden käyttäminen valvonnassa.* Toimeenpanolakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 23 a §, jossa säädettäisiin valvonta-asetuksen 40 a artiklassa (Monitorointitarkastukset) tarkoitettujen uusien tekniikoiden käyttämisestä pinta-alatukien valvonnassa. Ehdotetun 1 momentin mukaan pinta-alatukien valvonnassa ja valvonta-asetuksen 40 a artiklan mukaisissa tarkastuksissa voitaisiin käyttää uusia tekniikoita. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että valvonnassa voitaisiin käyttää perinteisten valvontamenetelmien lisäksi tai sijaan uusia tekniikoita kuten satelliittikuvia, miehittämättömiä ilma-aluksia (esimerkiksi drone) ja paikkatiedon sisältävää valokuvaa. Satelliittiteknologiaan perustuvassa monitorointivalvonnassa hyödynnetään Euroopan komission Copernicus –ohjelman tarpeisiin kehitettyjen Sentinel-satelliittien tuottamaa tietoa ja aineistoa tai muuta vastaavan tasoista aineistoa. Valvonta-asetuksen 40 a artiklassa tarkoitettu valvontamenetelmä on asetuksen mukaan menetelmä, jolla säännöllisesti, kattavasti ja systemaattisesti tarkastellaan ja analysoidaan tukikelpoisuusehtojen, sitoumusten ja muiden velvoitteiden täyttymistä siihen asti, kunnes johtopäätökset tuen maksuperusteista on tehtävissä. Tarkastelu ja analysointi voivat kohdistua sellaisiin tekijöihin kuten maanmuokkaus, kasvipeitteisyys, kasvilaji ja viljelytoimenpiteet. Jos pinta-alan tukikelpoisuudesta ei saada uusien tekniikoiden avulla riittävää varmuutta, olisi valvonta-asetuksen mukaan käytettävä muuta soveltuvaa todistusaineistoa tukikelpoisuuden varmistamiseksi paikan päällä tehtävä valvonta mukaan lukien. Valvonta-asetukseen on lisätty viimeisimmän muutoksen yhteydessä myös mahdollisuus paikan päällä tehtävän valvonnan sijasta käyttää valvottavan asian tai satelliitti- ja/tai kaukokartoituksen kuvatulkinnassa epäselväksi jäävän asian todentamiseksi muuta hyväksyttyä todistetta kuten paikkatiedon sisältävä valokuvaa.

Satelliittivalvonnassa esimerkiksi henkilöt eivät ole tunnistettavissa toisin kuin on mahdollista miehittämättömien ilma-alusten avulla otetussa kuva-aineistoissa ja paikkatiedon sisältävissä valokuvissa. Tämän vuoksi pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi yksityisyydensuojan turvaamiseksi säännös siitä, että valvonnassa olisi noudatettava tapaa, joka ei vaaranna henkilöitä koskevia oikeuksia eikä yksityiselämän suojaa ja muuta yksityisyyden suojaa. Kuva-aineistosta ei siten saisi olla tunnistettavissa henkilöitä tai ajoneuvoja eikä kuva-aineistoon saisi sisältyä kuvia esimerkiksi asuinrakennuksista. Ehdotettu informatiivinen viittaus Euroopan unionin yleiseen tietosuojasetukseen ja siihen liittyvään kansalliseen lainsäädäntöön olisi tarkoituksenmukaista lain soveltamisen selkeyteen liittyvistä syistä. Edelleen ehdotetun 2 momentin mukaan ilma-aluksen käyttöoikeus valvonnassa olisi virkavastuulla toimivalla viranomaisella ja miehittämättömän ilma-aluksen käyttämisestä valvonnassa olisi ilmoitettava tuenhakijalle valvonnasta ilmoittamisen yhteydessä tai viimeistään valvontatilanteessa. Viimeksi mainittu vaatimus sisältyy myös valvonta-asetuksen 40 a artiklan 1 kohdan toiseen alakohtaan.

Ehdotetun 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä uusien tekniikoiden käyttämisestä valvonnassa, uusilta tekniikoilta edellytettävistä teknisistä vaatimuksista ja niin sanotun monitorointivalvonnan suorittamisesta. Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään hyvin yksityiskohtaisesti esimerkiksi valvonnan suorittamisesta, valvonnalle asetetuista vaatimuksista, valvontamääristä ja valvontaseuraamuksista, mitkä säännökset rajaavat huomattavasti sitä, mitä kansallisesti voidaan esimerkiksi valvonnasta tarkemmin säätää. Asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin esimerkiksi niistä teknisistä vaatimuksista, mitkä miehittämättömien ilma-alusten ja niiden ottaman aineiston tulisi täyttää tai mitkä ovat tekniset edellytykset myös tuenhakijan itsensä ottamille paikkatiedon sisältävälle valokuvulle, jotta sitä voitaisiin valvonnassa hyödyntää. Pinta-alatukien valvonnasta säädetään jo tällä hetkellä kansallista ja Euroopan unionin lainsäädäntöä tarkemmin pinta-alojen ja pinta-alaperusteisten Euroopan unionin rahoittamien tukien valvonnasta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (712/2015).

24 §. Tarkastusoikeus. Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Poliisilaki (493/1995) on kumottu poliisilailalla (872/2011), mistä johtuen laissa oleva pykäläviittaus muutettaisiin viittaukseksi voimassa olevan poliisilain 9 luvun 1 §:ään (Poliisin antama virka-apu).

45 §. Neuvojen valitseminen ja hyväksyminen. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan neuvojen valintamenettelyn osalta muutettavaksi siten, että momentissa viitattaisiin maaseutuasetuksen 15 artiklan 3 kohdan säännökseen neuvojen valintamenettelyssä. Neuvojat valittaisiin siten jatkossa avoimella valintamenettelyllä, joka olisi kaikille avoin. Valintamenettelyn on maaseutuasetuksen 15 artiklan 3 kohdan mukaan oltava puolueeton ja sen ulkopuolelle on jätettävä hakijat, joihin liittyy eturistiriitoja. Luonnollisesti valittavien neuvojen tulee olla asiantuntevia sen asiakokonaisuuden osalta, josta he neuvontaa antavat. Jotta voitaisiin varmistaa se, että tieto uusien neuvojen valinnasta ja valintamahdollisuudesta saataisiin riittävän laajasti mahdollisten neuvojaksi haluavien henkilöiden tietoon, tarkoituksena on tiedottaa laajasti haun avaamisesta ja samalla korostaa sitä, että menettely on kaikille avoin. Toimivaltaisena viranomaisena Maaseutuvirasto julkaisisi hakuohjeen ja -lomakkeet. Tarkoituksena on, että neuvojen hakumenettely olisi jatkuvaa eikä tiettyyn rajattuun aikaan sidottu. Myös neuvojen haun pitäminen koko ajan auki edesauttaisi maaseutuasetuksen tavoitteiden toteutumista valintamenettelyn avoimuuden osalta.

3 Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole suoranaisia valtionaloudellisia vaikutuksia. Suorien tukien lain nojalla myönnettävä viherryttämistuki maksetaan valtion talousarvion momentilta 30.20.41 (EU-tulotuki ja EU-markkinatuki) ja ohjelmaperusteisten viljelijäkorvausten lain nojalla myönnettävä korvaus maatalouden neuvontaan valtion talousarvion momentilta 30.20.43 (Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit). Mainitut tuet rahoitetaan valtionalouden kehyspäästösten ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen puitteissa. Valtion vuoden 2018 talousarviossa suorien tukien järjestelmän mukaiseen viherryttämistukeen on osoitettu 157,5 miljoonan euron suuruinen määräraha ja korvaukseen maatalojen neuvontaan yhden miljoonan euron suuruinen määräraha. Ohjelmakauden 2014—2020 rahoituskehyksessä korvaukseen maatalojen neuvontaan on varattu yhteensä 34 miljoonaa euroa, josta vuoden 2017 loppuun mennessä on maksettu noin 10,5 miljoonaa euroa.

Ehdotetulla muutoksella siitä, että *aktiiviviljelijän* niin sanotusta kieltolistasta luovuttaisiin, helpotetaan ensinnäkin sekä hallinnon että tuenhakijoiden hallinnollista taakkaa. Hallinnon työ helpottuisi siten, että jatkossa ei tarvitsisi tehdä erillistä aktiiviviljelijävalvontaa eikä tarkistuksia kieltolistalta poispääsystä (esimerkiksi suorien tukien vähintään viiden prosentin osuus tu-

enhakijan kokonaistuloista), ja samalla hallinnon työmäärä jossain määrin vähenisi. Tuenhakijan kannalta katsottuna ehdotuksella pyritään helpottamaan myös tuenhakijan hallinnollista taakkaa, koska tuenhakijan ei jatkossa tarvitsisi vuosittain pohtia onko tällä kieltolistalla olevaa toimintaa eli täyttääkö tuenhakija tältä osin aktiiviviljelijän kriteerit. Tuenhakijan ei myöskään tarvitsisi esittää erillisiä selvityksiä, jos tämä harjoittaa kieltolistalla olevia toimintoja kuten esimerkiksi hallinnoi pysyviä urheilukenttiä, joiksi luetaan esimerkiksi tietyt edellytykset täyttävät ratsastuskentät ja ratsastusmaneesit. Kieltolistasta luopuminen voi myös helpottaa tuenhakijan mahdollisuuksia sivuelinkeinotoiminnan aloittamiseen kesken tukivuoden ja kannustaa siihen, koska enää ei olisi pelkoa tukien menetyksestä, vaikka sivuelinkeinon harjoittamiseen liittyisi kieltolistalla olevaa toimintaa kuten ratsastuskenttien hallintaa. Kieltolistasta luopumisella ei arvioida olevan juurikaan vaikutusta tuensaajien määrää lisäävästi, koska kieltolistan arvioidaan Suomessa rajoittaneen vain hyvin vähän ja yksittäistapauksittain tukien saamista.

Ehdotuksesta, joka koskee *mesikasvikesantojen* hyväksymistä viherryttämistukeen liittyväksi ekologiseksi alaksi, voi ensinnäkin todeta, että vuonna 2017 koko maan tasolla tarkasteltuna viljelyala mahdolliseksi mesikasvikesantojen kasvilajeiksi hyväksyttävien kasvilajien eli apiloiden, mesiköiden ja aitohunajakukan osalta oli yhteensä vajaat 2 500 hehtaaria, josta apiloiden osuus oli hieman yli 2 000 hehtaaria. Jos viljelyalaa tarkastellaan Uudenmaan ja Varsinais-Suomen maakunnan sekä Ahvenmaan maakunnan osalta – joiden aluetta koskee ekologisen alan vaatimus – edellä mainittujen kasvien viljelyala vuonna 2017 oli yhteensä vajaat 500 hehtaaria. Jos mesikasvikesantojen alaan hyväksyttäisiin myös esimerkiksi sellainen mesikasvien ja nurmiheinäkasvien seos, jossa mesikasvia on enemmistö, ala olisi suurempi. Tukiasetuksen liitteessä X vahvistetaan painokertoimet eri ekologisille aloille. Tukiasetuksen liitteessä X mesikasvikesannolle vahvistettu painokerroin on 1,5 eli korkeampi kuin esimerkiksi kessannon ja typensitojakasvien painokerroin yksi. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että yksi hehtaari mesikasvikesantoa otettaisiin huomioon ekologisen alan vaatimuksen täyttymistä laskettaessa 1,5 hehtaarina, mikä arvioiden mukaan lisäksi viljelijöiden kiinnostusta ilmoittaa mesikasvikesantoja viherryttämistukeen liittyvään ekologiseen alan. Mesikasvit toimivat monipuolisina mesi- ja siitepölylähteinä pölyttäjille ja muille hyönteisille. Mesikasvien kasvattaminen lisää siten pölyttäjien ja muiden hyönteisten elinmahdollisuuksia ja edistää luonnon monimuotoisuutta.

Maatilojen neuvontajärjestelmään valittavien neuvojen osalta vaatimus julkisista hankinnoista annetun lainsäädännön soveltamisesta luopumisesta yksinkertaistaa ja helpottaa uusien neuvojen valintamenettelyä. Aiemmin neuvojiksi valittujen ja hyväksytyjen hyväksyntä jäisi lakimuutoksen jälkeen voimaan. Maaseutuvirasto on valinnut ja hyväksynyt maatilojen neuvontajärjestelmään tähän mennessä yhteensä vajaat 600 neuvojaa, joskin neuvoja voi olla valittu ja hyväksytty antamaan neuvontaan useammalta kuin yhdeltä aihealueelta. Neuvonnan eri aihealueille on valittu ja hyväksytty neuvoja seuraavasti: energia 43 kappaletta; kasvinsuojelu ja kasvintuotantotilojen elintarvike- ja rehuhygieniä 215 kappaletta; luomu, kasvintuotanto 81 kappaletta; luomu, tuotantoeläimet 47 kappaletta; maatilojen nykyaikaistaminen ja kilpailukyyn parantaminen 307 kappaletta; tuotantoeläimet 211 kappaletta; tuotantoeläimet, terveydenhuoltosuunnitelmat 124 kappaletta ja ympäristö 317 kappaletta. Vuoden 2018 kesäkuun loppuun mennessä neuvontakäyntejä on tehty yhteensä hieman yli 15 000 tilalle ja neuvontatapahtumia on ollut hieman yli 36 000 kappaletta. Aihealueittain tarkasteltuna neuvontaa on annettu eniten ympäristöasioista, tuotantoeläinten terveydenhoidosta ja hyvinvoinnista, luonnonmukaisesta tuotannosta ja viherryttämistuen vaatimuksista. On vaikea arvioida, kuinka paljon uusia neuvoja valitaan lakimuutoksen tultua voimaan ja mikä uusien neuvojen tarve on tai miten uusien neuvojen tarve jakautuu maakunnittain tai aihealueittain. Maaseutuvirastoon tulleiden yhteydenottojen ja tiedustelujen perusteella arvioidaan, että hakemuksia uudeksi neuvojaksi valitsemiseksi voi tulla ohjelmakauden 2014—2020 aikana vielä noin kaksisataa

kappaletta. Ehdotetusta muutoksesta neuvojien valintamenettelyyn ei aiheudu mitään muutostarpeita Maaseutuviraston tietojärjestelmiin, joten ehdotuksella ei ole kustannusvaikutuksia tietojärjestelmien osalta. Uusien neuvojien valinta ja hyväksyntä pystytään myös hoitamaan Maaseutuviraston nykyisillä henkilöresursseilla.

Esitykseen sisältyvän ehdotuksen *uusien tekniikoiden käyttöönottomahdollisuudesta* pinta-alatukien valvonnassa vaikutuksia on tässä vaiheessa vaikea arvioida. Valvonta-asetuksen 40 a artiklassa tarkoitettuja uusia tekniikoita testataan ja pilotoidaan vuonna 2018. Kun pilotoinnin tulokset ovat selvillä, uusien tekniikoiden käyttöön ottamisen vaikutuksia voidaan tarkemmin arvioida. Lisäksi satelliittivalvontaa silmällä pitäen muun muassa Suomen ympäristökeskus ja Ilmatieteen laitos tekevät jo nyt yhteistyötä Maaseutuviraston kanssa kasvustoanalyysiaineiston tuottamiseksi satelliittikuvan perusteella Julkisen hallinnon yhteinen paikkatietoalusta (Paikkatietoalusta) –hankkeessa, joka on maa- ja metsätalousministeriön rahoittama osa hallituksen Digitalisoidaan julkiset palvelut -kärkihankekokonaisuutta.

Valvonta-asetuksen 40 a artiklassa tarkoitettuja valvontamenettelyjä voitaisiin hyödyntää vuoden 2019 alusta siinä määrin kuin teknologian edellytykset ja muut valmiudet mahdollistavat. Uusia tekniikoita on tarkoitus ottaa käyttöön tarkoituksenmukaisessa määrin yhdennettyyn hallinto- ja valvontajärjestelmään kuuluvissa Euroopan unionin kokonaan tai osittain rahoittamissa sekä kansallisissa pinta-alaperusteisissa tukijärjestelmissä.

Vaikka uusien tekniikoiden käyttöönotto pinta-alatukivalvonnoissa voi mahdollistaa pitkällä tähtäyksellä kustannussäästöjä, koska paikan päällä tehtävien valvontojen määrä voi vähentyä ja paikan päällä tehtäviin valvontoihin käytettävä aika lyhentyä, järjestelmän käyttöönottoon sisältyy merkittävä määrä kustannuksia aiheuttavia investointitarpeita. Paikkatiedon sisältävien valokuvien vastaanotto- ja varastointijärjestelmä, satelliittikuvatulkinnan tietojärjestelmä (kuvien prosessointi, laskenta ja automaattinen luokittelu) sekä monitorointituloksen kytkeminen tukihaku- ja laskentatietoon aiheuttavat suurimmat kustannukset. Alustavien ja varovais-ten arvioiden mukaan järjestelmän kehittäminen kuten järjestelmän rakentaminen ja rajapinnat tulee aiheuttamaan eri vuosille ajoittuvan, yhteensä hieman yli kahden miljoonan euron kustannusvaikutuksen, minkä lisäksi tarvitaan tulevaisuudessa muutoksia Ruokaviraston viljelijätukien hallinnointiin liittyviin tietojärjestelmiin kuten Tukisovellukseen. Järjestelmän ylläpidosta, kuten satelliittikuvien varastoinnista ja analysoinnista, ja järjestelmän kehittämisestä aiheutuu myös vuosittaisia käyttökustannuksia, jotka voisivat alustavien ja varovais-ten arvioiden mukaan olla vuositasolla hieman yli puoli miljoonaa euroa. Tarkempi kustannusten arviointi on tällä hetkellä käytännössä mahdotonta, koska vielä ei ole pystytty muodostamaan kokonaisnäkemystä siitä, mitä valvontaprosessi tulee kokonaisuudessaan sisältämään, eikä ole olemassa aikaisempaa vertailupohjaa vastaavista järjestelmävaatimuksista, joiden perusteella kustannusvaikutuksia voitaisiin tarkemmin arvioida. Uusien tekniikoiden käyttöönoton valmistelu ja järjestelmän ottaminen käyttöön ja sen ylläpito edellyttää luonnollisesti myös henkilöresursseja muun muassa tietojärjestelmiin tarvittavien muutosten tekemiseen. Kun järjestelmä on otettu käyttöön, sen ylläpitoon arvioidaan tarvittavan henkilöresursseja vuositasolla noin viisi henkilötyövuotta. Arvioidaan, että nämä tehtävät voidaan kuitenkin hoitaa 1 päivänä tammikuuta 2019 toimintansa aloittavan Ruokaviraston henkilöresurssien puitteissa. Uusien tekniikoiden käyttö pinta-alatukivalvonnoissa tulee tämän hetkisten tietojen mukaan jäsenvaltioille pakolliseksi tulevalla rahoituskaudella 2021—2027. Tällöin myös tukijärjestelmät muuttuvat, mistä johtuu, että Ruokaviraston tietojärjestelmiin tukisovellus mukaan lukien pitää tehdä mittavia muutoksia.

Paikan päällä tehtävien valvontojen määrän ja paikan päällä tehtävistä valvonnoista aiheutuvien kustannusten vähenemistä on niin ikään vaikea arvioida tällä hetkellä ennen monitoroinnin pilotoinnin loppuun saattamista ja siitä saatujen tietojen ja kokemusten analysointia. Tässä

vaiheessa ei pystytä luotettavasti arvioimaan esimerkiksi uusien tekniikoiden erottamistarkkuuden riittävyyttä tai muuten epäselviksi jäävien tapausten määrää. On myös huomattava, että uusien tekniikoiden avulla ei voida valvoa kaikkien pinta-alatukien tukiehtojen täyttymistä kuten esimerkiksi viherryttämistuen ekologisen alan kesantojen kasvinsuojeluaineiden käyttökieltoa taikka täydentävien ehtojen mukaista kasvinsuojeluaineiden käyttöä, vaan näiden valvonta edellyttää paikan päällä tehtävän valvonnan suorittamista.

Edellä mainituilta osin tarkempia arvioita toisaalta lisäkustannustarpeista ja toisaalta kustannusäästöistä on mahdollista arvioida sen jälkeen, kun pilotointien tulokset ja niistä saadut kokemukset ovat käytettävissä. Uusia tekniikoita hyödyntävän valvontajärjestelmän kehittämisen ja ylläpidon kustannukset jäävät Ruokaviraston katettavaksi, mutta hyödyt näkyvät pienempinä valvontakustannuksina elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa ja maakuntauudistuksen jälkeen maakunnissa. Järjestelmän käyttöönottoon ja ylläpitämiseen liittyvät kustannukset katetaan kuitenkin valtiontalouden kehyspäästösten ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa.

Tuenhakijoiden näkökulmasta katsottuna uusien tekniikoiden käyttöönotto pinta-alatukien valvonnassa näyttäytyisi paikan päällä tehtävien valvontojen määrän vähenemisenä ja paikan päällä tehtäviin valvontoihin tilalla käytettävän ajan lyhentymisenä. Otettaessa uusia tekniikoita käyttöön tämä mahdollistaisi sen, että järjestelmään voitaisiin lisätä viljelijää hyödyntäviä muistutusmahdollisuuksia ja tämä antaisi mahdollisuuksia mahdollisten virheiden ennaltaehkäisyyn. Kun uudet tekniikat otetaan käyttöön, kasvulohkopiirroksiset sisältävään hakemukseen voitaisiin tuottaa enemmän esitetyttä tietoa, mikä helpottaisi tuenhakijaa tukihakemuksia tehtäessä.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä.

Hallituksen esitysehdotuksesta on pyydetty lausunto oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta, Lainsäädännön arviointineuvostolta, Maaseutuvirastolta, Ahvenanmaan valtionvirastolta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:ltä, ProAgria Keskusten liitolta, Svenska lantbrukssällskapens förbund SLF:ltä ja Maaseudun Kehittäjät ry:ltä.

Esitysehdotuksesta on saatu lausunto oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, Maaseutuvirastolta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, ProAgria Keskusten liitolta ja Maaseudun Kehittäjät ry:ltä.

Saaduissa lausunnoissa esitykseen suhtauduttiin myönteisesti. Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:llä, ProAgria Keskusten liitolla ja Maaseudun Kehittäjät ry:llä ei ollut huomautettavaa esitysehdotuksen sisältöön. Valtiovarainministeriön lausunnossa esitettiin täydennettäväksi esityksen vaikutusarviojaksoa ja oikeusministeriön lausunnossa täydennettäväksi sääätämisyjärjestysjaksoa. Maaseutuvirasto esitti lausunnossaan täsmennysehdotuksia hallituksen esityksen perusteluihin ja ehdotettuun toimeenpanolain 23 a §:ään.

Saatujen lausuntojen johdosta toimeenpanolain 23 a §:n (Uusien tekniikoiden käyttäminen valvonnassa) sanamuotoa on täsmennetty. Esityksen vaikutusarviojaksoa on täydennetty taloudellisten vaikutusten ja henkilöressurssien osalta (uusien tekniikoiden käyttäminen valvonnassa) valtiovarainministeriön lausunnon johdosta ja sääätämisyjärjestysjaksoa yksityiselämän suojan osalta oikeusministeriön lausunnon johdosta.

5 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

Toimeenpanolakiin ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan ennen lain voimaantuloa tehty päätös neuvojaksi hyväksymisestä jäisi edelleen voimaan.

6 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Hallituksen esitykseen sisältyvät ehdotukset suorien tukien lain ja toimeenpanolain muuttamisesta perustuvat muuttuneeseen Euroopan unionin lainsäädäntöön eli tukiasetuksen, maaseutuasetuksen ja valvonta-asetuksen muutoksiin. Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään hyvin yksityiskohtaisesti Euroopan unionin kokonaan tai osittain rahoittamien tuista ja tukijärjestelmistä, mikä sääntely koskee muun muassa eri tukityyppejä ja tukien myöntämisen edellytyksiä, viranomaisten tehtäviä, tukien valvontaa, maksamista ja takaisinperintää sekä komissiolle annettavia raportteja.

Toimeenpanolailla kumottiin aiemmin voimassa olleet, perustuslain näkökulmasta ongelmallisina pidetyt maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annettu laki (1336/1992) ja Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annettu laki (1100/1994). Toimeenpanolain säätämisen yhteydessä lain tasolle nostettiin sellaisia esimerkiksi valvontaa ja valvontaseuraamuksia koskevia säännöksiä, joista aiemmin säädettiin ainoastaan asetustasolla, vaikka perustuslain näkökulmasta katsottuna asia olisi edellyttänyt lain tasoista perussäännöstä, sekä kiinnitettiin huomiota asetuksenantovaltuuksien tarkkarajaisuuteen. Suorien tukien lailla kumottiin puolestaan aiemmin voimassa ollut tilatukilaki (557/2005), johon sisältyi huomattavan paljon säännöksiä valtioneuvoston asetuksenantovaltuuksista kuten voimassa olevaan suorien tukien lakiinkin. Tilatukilain säätämisen yhteydessä (HE 17/2005 vp) perustuslakivaliokunta on ottanut lausunnossaan (PeVL 25/2005 vp) nimenomaisesti kantaa tilatukilakiin ehdotettuihin valtioneuvoston asetuksenantovaltuuksiin. Mainitussa lausunnossa perustuslakivaliokunta toteaa muun muassa, että ”Valtuussäännösten näennäisestä väljyydestä huolimatta asetuksenantajan toimivalta ei ole täysin rajoittamatonta. Valtioneuvoston toimivaltaa rajoittaa lakiehdotuksen säännösten lisäksi tilatukijärjestelmästä annettu Euroopan yhteisön verraten yksityiskohtainen lainsäädäntö. Tämä sääntely muodostaa valiokunnan maataloustukijärjestelmien sääntelystä lausumat aiemmat kannanotot huomioon ottaen sen kokonaisuuden, jota ”tarkempia” säännöksiä valtioneuvosto voi valtuuksien nojalla yleensä antaa (PeVL 46/2001 vp, s. 2/I, PeVL 47/2001 vp, s. 2-3, PeVL 48/2001 vp, s. 3/II). Perustuslakivaliokunnan omaksumaa linjaa maataloustukia koskevan lainsäädännön asetuksenantovaltuuksien hyväksyttävyyden osalta on käsitelty myös esimerkiksi perustuslakivaliokunnan lausunnossa PeVL 16/2007 vp.

Esitysehdotukseen sisältyy ehdotus siitä, että valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin viherryttämistuen ekologiseen alaan liittyvistä mesikasvikesannoista sekä pinta-alavalvontaan liittyvistä uusien tekniikoiden käyttämisestä valvonnassa ja uusilta tekniikoilta edellytettävistä teknisistä vaatimuksista. Viherryttämistuesta säädetään Euroopan unionin lainsäädännössä tukiasetuksessa sekä tukiasetuksen nojalla annetuissa komission delegoiduissa asetuksissa. Valvonnasta säädetään puolestaan yksityiskohtaisesti esimerkiksi horisontaalasetuksissa ja sen nojalla annetuissa komission delegoiduissa asetuksissa ja täytäntöönpanoasetuksissa kuten valvonta-asetuksissa. Euroopan unionin lainsäädäntö rajoittaa siten sitä, mistä valtioneuvoston asetuksilla voitaisiin säätää. Voimassa olevassa kansallisessa lainsäädännössä säädetään tarkemmin viherryttämistuesta ja siihen liittyvästä ekologisesta alasta edellä mainitussa valtioneuvoston asetuksessa 234/2015 ja pinta-alatukien valvonnasta puolestaan edellä

HE 196/2018 vp

mainitussa valtioneuvoston asetuksessa 712/2015. Ehdotetut asetuksenantovaltuudet täyttävät siten perustuslain 80 §:n tarkkarajaisuuden vaatimukset.

Esitysehdotukseen sisältyy ehdotus siitä, että pinta-alatukien valvonnassa voitaisiin käyttää perinteisten valvontamenetelmien lisäksi tai sijaan uusia tekniikoita kuten satelliittikuvia, miehittämättömiä ilma-aluksia ja paikkatiedon sisältäviä valokuvia. Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Ehdotuksen mukaan uusia tekniikoita käytettäessä on noudatettava tapaa, joka ei vaaranna henkilöitä koskevia oikeuksia eikä yksityiselämän suojaa ja muuta yksityisyyden suojaa. Ehdotettu sääntely ei siten ole ongelmallinen perustuslain kannalta katsottuna.

Esitysehdotuksessa ehdotetaan muutettavaksi maatilojen neuvontaa antavien neuvojien valintamenettelyssä noudatettavaa menettelytapaa tietyiltä osin. Ehdotuksen arvioidaan edellä sanotun mukaisesti helpottavat uusien neuvojien valintaprosessia ja ehdotus perustuu jäsenvaltioissa suoraan sovellettavan maaseutuasetuksen muutokseen. Maatilojen neuvontajärjestelmään neuvojiksi valittujen ja hyväksytyjen neuvojien asema turvattavaisiin ja pidettäisiin ennallaan toimeenpanolakiin ehdotetulla siirtymäsäännöksellä, jonka mukaan ennen toimeenpanolain muutoksen voimaantuloa tehty päätös neuvojaksi hyväksymisestä jäisi edelleen voimaan. Ehdotettu sääntely ei siten ole ongelmallinen perustuslain kannalta katsottuna.

Katsotaan, että ehdotetut lait voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain (193/2013) 3 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1356/2014, sekä
muutetaan 2 §:n 12 kohta ja 23 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1356/2014, seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

12) *aktiiviviljelijällä* tukiasetuksen 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua viljelijää;

23 §

Viherryttämistuki

Tukiasetuksen 46 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja ekologistia aloja ovat kesantoalat mesikasvikesannot mukaan lukien, typensitojakasvien ja lyhytkiertoisien energiapuun alat sekä horisontaalasetuksen liitteen II toimenpidevaatimuksen 7 mukaisesti säilytettävät täydentävien ehtojen maisemapiirteiden alat. Tukiasetuksen 46 artiklan 7 kohdassa tarkoitettua poikkeusta sovelletaan aluetasolla.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä tuen määrästä, ekologisesta alasta ja ekologiseen alaan hyväksyttävistä aloista, mesikasvikesannoista, typensitojakasveiksi ja lyhytkiertoisiksi energiapuiksi luettavista kasvilajeista, viljelyn monipuolistamisesta, pysyvän nurmen seurantamenetelmästä, tukitasoista, tukialueista sekä niistä alueista, joissa sovelletaan tukiasetuksen 46 artiklan 7 kohdassa tarkoitettua poikkeusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

2.

Laki

maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (192/2013) 24 §:n 4 momentti ja 45 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 45 §:n 1 momentti laissa 501/2014, sekä lisätään lakiin uusi 23 a § seuraavasti:

23 a §

Uusien tekniikoiden käyttäminen valvonnassa

Pinta-alatukien valvonnassa ja valvonta-asetuksen 40 a artiklan mukaisissa tarkastuksissa voidaan käyttää uusia tekniikoita.

Suoritettaessa valvonta-asetuksen 40 a artiklan mukaista valvontaa ja paikkatiedon sisältäviä valokuvia käytettäessä on noudatettava tapaa, joka ei vaaranna henkilöitä koskevia oikeuksia eikä yksityiselämän suojaa ja muuta yksityisyyden suojaa siten kuin luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 ja tietosuojalaissa (/) säädetään. Jos valvonnassa käytetään miehittämätöntä ilma-alusta, ilma-aluksen käyttöoikeus valvonnassa on virkavastuulla toimivalla viranomaisella. Ilma-aluksen käyttämisestä valvonnassa on ilmoitettava tuenhakijalle valvonnasta ilmoittamisen yhteydessä tai viimeistään valvontatilanteessa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä uusien tekniikoiden käyttämisestä valvonnassa, uusilta tekniikoilta edellytettävistä teknisistä vaatimuksista ja tässä pykälässä tarkoitetun valvonnan suorittamisesta.

24 §

Tarkastusoikeus

Valvontaviranomaisella on tarvittaessa oikeus saada virka-apua tarkastuksen suorittamisessa siten kuin poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:ssä säädetään.

45 §

Neuvojen valitseminen ja hyväksyminen

Neuvojat valitaan noudattaen, mitä maaseutuasetuksen 15 artiklan 3 kohdassa säädetään. Neuvojat valitaan ja hyväksytään määräajaksi, joka päättyy Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014—2020 voimassaolon päättyessä.

HE 196/2018 vp

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .
Ennen tämän lain voimaantuloa tehty päätös neuvojaksi hyväksymisestä jää edelleen voimaan.

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 2018

Pääministeri

Juha Sipilä

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä

1.

Laki

Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain (193/2013) 3 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1356/2014, sekä
muutetaan 2 §:n 12 kohta ja 23 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1356/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

12) *aktiiviviljelijällä* tukiasetuksen 9 artiklan 2—5 kohdassa tarkoitettua viljelijää;

12) *aktiiviviljelijällä* tukiasetuksen 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua viljelijää;

3 §

3 §

Tukimuodot

Tukimuodot

Viljelijää pidetään tukiasetuksen 9 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuna aktiiviviljelijänä, jos hän on saanut edellisenä tukivuonna suoria tukia enintään 5 000 euroa. Soveltamisasetuksen 13 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettu kokonaistuloraja on viisi prosenttia.

(kumotaan)

HE 196/2018 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

23 §

Viherryttämistuki

Tukiasetuksen 46 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja ekologistia aloja ovat kesantoalat, typensitojakasvien ja lyhytkiertoisien energiapuun alat sekä horisontaaliasetuksen liitteen II toimenpidevaatimuksen 7 mukaisesti säilytettävät täydentävien ehtojen maisemapiirteiden alat. Tukiasetuksen 46 artiklan 7 kohdassa tarkoitettua poikkeusta sovelletaan aluetasolla.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä tuen määrästä, ekologisesta alasta ja ekologiseen alaan hyväksyttävistä aloista, typensitojakasveiksi ja lyhytkiertoisiksi energiapuiksi luettavista kasvilajeista, viljelyn monipuolistamisesta, pysyvän nurmen seurantamenetelmästä, tukitasoista, tukialueista sekä niistä alueista, joissa sovelletaan tukiasetuksen 46 artiklan 7 kohdassa tarkoitettua poikkeusta.

23 §

Viherryttämistuki

Tukiasetuksen 46 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja ekologistia aloja ovat kesantoalat *mesikasvikesannot mukaan lukien*, typensitojakasvien ja lyhytkiertoisien energiapuun alat sekä horisontaaliasetuksen liitteen II toimenpidevaatimuksen 7 mukaisesti säilytettävät täydentävien ehtojen maisemapiirteiden alat. Tukiasetuksen 46 artiklan 7 kohdassa tarkoitettua poikkeusta sovelletaan aluetasolla.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä tuen määrästä, ekologisesta alasta ja ekologiseen alaan hyväksyttävistä aloista, *mesikasvikesannoista*, typensitojakasveiksi ja lyhytkiertoisiksi energiapuiksi luettavista kasvilajeista, viljelyn monipuolistamisesta, pysyvän nurmen seurantamenetelmästä, tukitasoista, tukialueista sekä niistä alueista, joissa sovelletaan tukiasetuksen 46 artiklan 7 kohdassa tarkoitettua poikkeusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

2.

Laki

maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (192/2013) 24 §:n 4 momentti ja 45 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 45 §:n 1 momentti laissa 501/2014, sekä *lisätään* lakiin uusi 23 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

23 a §

Uusien tekniikoiden käyttäminen valvonnassa

Pinta-aratukien valvonnassa ja valvonta-asetuksen 40 a artiklan mukaisissa tarkastuksissa voidaan käyttää uusia tekniikoita.

Suoritettaessa valvonta-asetuksen 40 a artiklan mukaista valvontaa ja paikkatiedon sisältäviä valokuvia käytettäessä on noudatettava tapaa, joka ei vaaranna henkilöitä koskevia oikeuksia eikä yksityiselämän suojaa ja muuta yksityisyyden suojaa siten kuin luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) annettussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 ja tietosuojalaisissa (/) säädetään. Jos valvonnassa käytetään miehittämätöntä ilma-alusta, ilma-aluksen käyttöoikeus valvonnassa on virkavastuulla toimivalla viranomaisella. Ilma-aluksen käyttämisestä valvonnassa on ilmoitettava tuenhakijalle valvonnasta ilmoittamisen yhteydessä tai viimeistään valvontatilanteessa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä uusien tekniikoiden käyttämisestä valvonnassa, uusilta tekniikoilta edellytettävistä teknisistä vaatimuksista ja tässä pykälässä tarkoitetun valvonnan suorittamisesta.

HE 196/2018 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

24 §

Tarkastusoikeus

Valvontaviranomaisella on tarvittaessa oikeus saada virka-apua tarkastuksen suorittamisessa siten kuin poliisilain (493/1995) 40 §:ssä säädetään.

45 §

Neuvojen valitseminen ja hyväksyminen

Neuvojat valitaan noudattaen, mitä julkisista hankinnoista annetussa laissa (348/2007) säädetään. Neuvojat valitaan ja hyväksytään määräajaksi, joka päättyy Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014—2020 voimassaolon päättyessä.

24 §

Tarkastusoikeus

Valvontaviranomaisella on tarvittaessa oikeus saada virka-apua tarkastuksen suorittamisessa siten kuin poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:ssä säädetään.

45 §

Neuvojen valitseminen ja hyväksyminen

Neuvojat valitaan noudattaen, mitä *maaseutuasetuksen 15 artiklan 3 kohdassa* säädetään. Neuvojat valitaan ja hyväksytään määräajaksi, joka päättyy Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014—2020 voimassaolon päättyessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa tehty päätös neuvojaksi hyväksymisestä jää edelleen voimaan.